

Vlaamse vereniging
voor **Psychiatrie**

Landelijk Kenniscentrum
Psychiatrie en Zwangerschap

Perinatale psychiatrie - Ethische reflecties op de grens tussen verloskunde en psychiatrie

Graag maken we u attent op het congres 'Ethische reflecties op de grens tussen verloskunde en psychiatrie' op 31 mei te Leuven, een samenwerking tussen de Vlaamse Vereniging Psychiatrie (VVP) en het Landelijk Kenniscentrum Psychiatrie en Zwangerschap (LKPZ). Hieronder vindt u het programma en de mogelijkheid tot inschrijven.

Zorgverleners vanuit verschillende lijnen en disciplines (huisartsen, gynaecologen, pediaters, neonatologen, vroedvrouwen, sociaal werkers, psychologen, psychotherapeuten, psychiaters & kinderpsychiaters, ...) worden geregeld aan moeilijke ethische vraagstukken blootgesteld bij de dagelijkse zorg voor (aanstaande) moeders, hun (ongeboren) baby's en hun omgeving. Dit congres beoogt tijd te nemen om bij deze vragen stil te staan en samen te reflecteren.

Programma

09.00u Registratie & koffie

09.30u **Verwelkoming**

Prof. dr. Titia Hompes (VVP sectie perinatale Psychiatrie & LKPZ, psychiater UPC KU Leuven), dr. Lore Lannoo (LKPZ, Gynaecoloog hoog-risico zwangerschappen, UZ Leuven) & dr. Michiel Van Kernebeek (VVP Sectie Filosofie & Psychiatrie, Psychiater UZ Brussel)

9.40u **'Wilsbekwaamheid: scharnierbegrip tussen autonomie en weldoen'**

Prof. dr. Joris Vandenberghe, volwassenenpsychiater en coördinerend stagemeester psychiatrie in UPC KU Leuven en UZ Leuven. Lid van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-Ethiek en van de ethische comités van UPC KU Leuven en van UZ Leuven

Korte duiding;

we bespreken de ethische aspecten van wilsbekwaamheid, de samenhang met de ethische waarden autonomie en weldoen en de ethische analyse van wat de implicaties zijn van wilsonbekwaamheid voor het klinisch beeld, in het bijzonder in de perinatale context.

10.20u **'Verplichte zorg in de perinatale periode: juridische en ethische aspecten.'**

Dr. Sanne van der Hout, is ethicus en docent aan de Academie voor Verloskunde in Maastricht & Dr. Kathelijne Koorengevel, psychiater en geneesheer directeur van de afdeling psychiatrie Erasmus MC in Rotterdam.

Korte duiding;

Aan de hand van concrete casuïstiek zal besproken worden wat de implicaties zijn van de Nederlandse wetgeving ten aanzien van verplichte zorg aan zwangere vrouwen en tot welke ethische spanningen dit zou kunnen leiden.

11.00u Pauze

11.30u **‘Ongeboren onrecht, over prenatale kindermishandeling’**

Mevr. Astrid Du Four, sociaal werker, hulpverlener Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Vlaams-Brabant, mede-oprichter van Pondo & Dhr. Kristof Desair, sociaal werker, narratief systeemtherapeut, hulpverlener en directeur van het VK Vlaams-Brabant Vertrouwenscentrum Kindermishandeling.

Korte duiding;

Het psychisch (on)welzijn en de psychiatrische kwetsbaarheid van ouders is een wel onderzochte risicofactor geassocieerd met kindermishandeling. Maar hoe zit dat voor de geboorte? In deze lezing maken we reflecties en afwegingen hierover, vanuit de preventie en hulpverlening bij kindermishandeling, specifiek vanuit de positie van het ongeboren kind.

12.10u **‘Kunnen eierstokken echt rammelen.’**

Dr. Mieke Kerkhof, gynaecoloog Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch, schrijfster van meerdere boeken en columns.

Korte duiding;

Geen enkele vraag is dom, behalve de vraag die niet gesteld wordt. Mieke Kerkhof heeft vele jaren lang in haar praktijk bijzondere vragen verzameld. Toen ze 25 jaar gynaecoloog was, heeft ze deze kwesties beantwoord en gebundeld in een boek. De dokter moet zich blijven realiseren dat achter een vraag veel schuil kan gaan, bijvoorbeeld angst en schaamte. Haar advies: zie de spreekkamer als een tuin vol mogelijkheden. Er is naast diagnose en therapie veel meer te winnen, zowel voor de patiënt als voor de hulpverlener.

12.50u Lunch

13.45u **Workshop 1**

Keuze:

1. Workshop 1: Het belang van een gesprek over kinderwens en wat kan het Nu Niet Zwanger programma daarbij betekenen

Mevr. Connie Rijlaarsdam, MSc. Grondlegger en programmamanager landelijk programma Nu Niet Zwanger. GGDGHOR Nederland.

Korte duiding;

Een zwangerschap moet voor iedereen een bewuste en geïnformeerde keuze kunnen zijn – niet iets wat je overvalt en waar je maar mee moet zien om te gaan. Vooral niet als je toch al in

een kwetsbare positie zit. In de praktijk ligt hier een mooie kans voor professionals in het medisch én sociaal domein door proactief in gesprek te gaan met de patiënt/cliënt over een eventuele kinderwens en op basis van het antwoord de zorg en ondersteuning te bieden die nodig is. Het Nu Niet Zwanger programma biedt hulpverleners concrete middelen om dit gesprek met hun cliënten (vrouw én man) aan te gaan. In deze workshop zal initiatiefnemer en programmamanager Connie Rijlaarsdam u meer vertellen over het ontstaan, de werkwijze en de resultaten van het Nu Niet Zwanger programma, dat ondertussen al in 82% van alle Nederlandse gemeenten actief is.

2. Workshop 2; Traumatische ervaringen op de werkvloer

Dr. Mariëlle van Pampus, gynaecoloog, onderzoeker OLVG, met focus op psychische welbevinden van patiënten, partners en hulpverleners

Korte duiding:

Ingrijpende gebeurtenissen op de werkvloer: wat maken zorgverleners mee? Over coping en opvang na ingrijpende incidenten en de noodzaak tot opvang.

3. Workshop 3: Zorg voor zorgverleners na patiëntveiligheidsincidenten: state of the art

Prof. Kris Vanhaecht, Hoogleraar kwaliteitsbeleid, Leuvens Instituut voor Gezondheidszorgbeleid, KU Leuven, lid van het Europese ERNST consortium, kwaliteitsmanager binnen UZ Leuven.

Korte duiding:

Tijdens deze workshop lichten we de evidentie toe over “second victims”. Second victims zijn zorgverleners die door hun rechtstreekse of onrechtstreekse betrokkenheid bij een patiëntveiligheidsincident zelf persoonlijke en/of professionele hinder ondervinden. Welke reacties het meest voorkomen, hoe lang deze kunnen duren, alsook de positieve impact van het open bespreken (open disclosure) van het incident met patiënt en/of naasten, dat komt allemaal aan bod in deze workshop.

4. Workshop 4: Verplichte zorg in de perinatale periode: de praktijk

Dr. Sanne van der Hout is ethicus en docent aan de Academie voor Verloskunde in Maastricht & Dr. Kathelijne Koorengel, psychiater en geneesheer directeur van de afdeling psychiatrie Erasmus MC in Rotterdam.

Korte duiding:

Moreel beraad naar aanleiding van concrete casuïstiek. Een moreel beraad is een vertrouwelijk groeps gesprek waarin deelnemers op basis van een gestructureerd stappenplan een ethisch vraagstuk uit hun werk bespreken. Deelnemers aan de workshop worden uitgenodigd om een casus in te brengen waarin zij geconfronteerd werden met een moreel dilemma over welke zorg het meest passend is.

15.00u Pauze

15.15u **Workshop 2**

Keuze:

5. Workshop 1: Het belang van een gesprek over kinderwens en wat kan het Nu Niet Zwanger programma daarbij betekenen

Mevr. Connie Rijlaarsdam, MSc. Grondlegger en programmamanager landelijk programma Nu Niet Zwanger. GGDGHOR Nederland.

Korte duiding:

Een zwangerschap moet voor iedereen een bewuste en geïnformeerde keuze kunnen zijn – niet iets wat je overvalt en waar je maar mee moet zien om te gaan. Vooral niet als je toch al in een kwetsbare positie zit. In de praktijk ligt hier een mooie kans voor professionals in het medisch én sociaal domein door proactief in gesprek te gaan met de patiënt/cliënt over een eventuele kinderwens en op basis van het antwoord de zorg en ondersteuning te bieden die nodig is. Het Nu Niet Zwanger programma biedt hulpverleners concrete middelen om dit gesprek met hun cliënten (vrouw én man) aan te gaan. In deze workshop zal initiatiefnemer en programmamanager Connie Rijlaarsdam u meer vertellen over het ontstaan, de werkwijze en de resultaten van het Nu Niet Zwanger programma, dat ondertussen al in 82% van alle Nederlandse gemeenten actief is.

6. Workshop 2; Traumatische ervaringen op de werkvloer

Dr. Mariëlle van Pampus, gynaecoloog, onderzoeker OLVG, met focus op psychische welbevinden van patiënten, partners en hulpverleners

Korte duiding:

Ingrijpende gebeurtenissen op de werkvloer: wat maken zorgverleners mee? Over coping en opvang na ingrijpende incidenten en de noodzaak tot opvang.

7. Workshop 3: Zorg voor zorgverleners na patiëntveiligheidsincidenten: state of the art

Prof. Kris Vanhaecht, Hoogleraar kwaliteitsbeleid, Leuvens Instituut voor Gezondheidszorgbeleid, KU Leuven, lid van het Europese ERNST consortium, kwaliteitsmanager binnen UZ Leuven.

Korte duiding:

Tijdens deze workshop lichten we de evidentie toe over “second victims”. Second victims zijn zorgverleners die door hun rechtstreekse of onrechtstreekse betrokkenheid bij een patiëntveiligheidsincident zelf persoonlijke en/of professionele hinder ondervinden. Welke reacties het meest voorkomen, hoe lang deze kunnen duren, alsook de positieve impact van het open bespreken (open disclosure) van het incident met patiënt en/of naasten, dat komt allemaal aan bod in deze workshop.

8. Workshop 4: Verplichte zorg in de perinatale periode: de praktijk

Dr. Sanne van der Hout is ethicus en docent aan de Academie voor Verloskunde in Maastricht & Dr. Kathelijne Koorengel, psychiater en geneesheer directeur van de afdeling psychiatrie Erasmus MC in Rotterdam.

Korte duiding:

Moreel beraad naar aanleiding van concrete casuïstiek. Een moreel beraad is een vertrouwelijk groepsgesprek waarin deelnemers op basis van een gestructureerd stappenplan een ethisch vraagstuk uit hun werk bespreken. Deelnemers aan de workshop worden uitgenodigd om een casus in te brengen waarin zij geconfronteerd werden met een moreel dilemma over welke zorg het meest passend is.

DATUM & PLAATS

DATUM

31 mei 2024

PLAATS

Provinciehuis Leuven – Provinciehuisplein 1 3010 Kessel-Lo

<https://www.vlaamsbrabant.be/nl/over-de-provincie/provinciehuis>